

Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond
T (0475) 386 410
E info@nmflimburg.nl
I www.nmflimburg.nl

Triodos bank
IBAN NL 88 TRIO 0212336207
BIC TRIONL2U
KvK 41076356
BTW 0030.42.753.B01

Vergunningsinstantie Kreisverwaltung Viersen
Amt für Technischen Umweltschutz
Rathausmarkt 3
D-41747 Viersen

Roermond: 15 februari 2021

Betreft: Bezwaar tegen de aangevraagde vergunning voor de bouw en exploitatie van zeven windenergie-installaties op de start en landingsbaan van het voormalige Britse militaire vliegveld Niederkrüchten-Elmpt.

Van: G. Lenstra

Kenmerk: 21.9 / GL / 292.14.8.26

Geachte heer, mevrouw,

De Natuur en Milieufederatie Limburg (NMFL) dient hierbij bezwaar in tegen de aangevraagde vergunning voor de bouw en exploitatie van zeven windenergie-installaties op de start en landingsbaan van het voormalige Britse militaire vliegveld Niederkrüchten-Elmpt. Dit bezwaar is mede ondertekend door de Milieu en Heemkundevereniging Swalmen. Wij zijn ons ervan bewust dat de CO2 uitstoot moet worden teruggedrongen, door onder meer windturbines te plaatsen. Wij willen daarom ook enerzijds het gebruik van windenergie stimuleren, maar anderzijds waardevolle natuur en landschappen behouden.

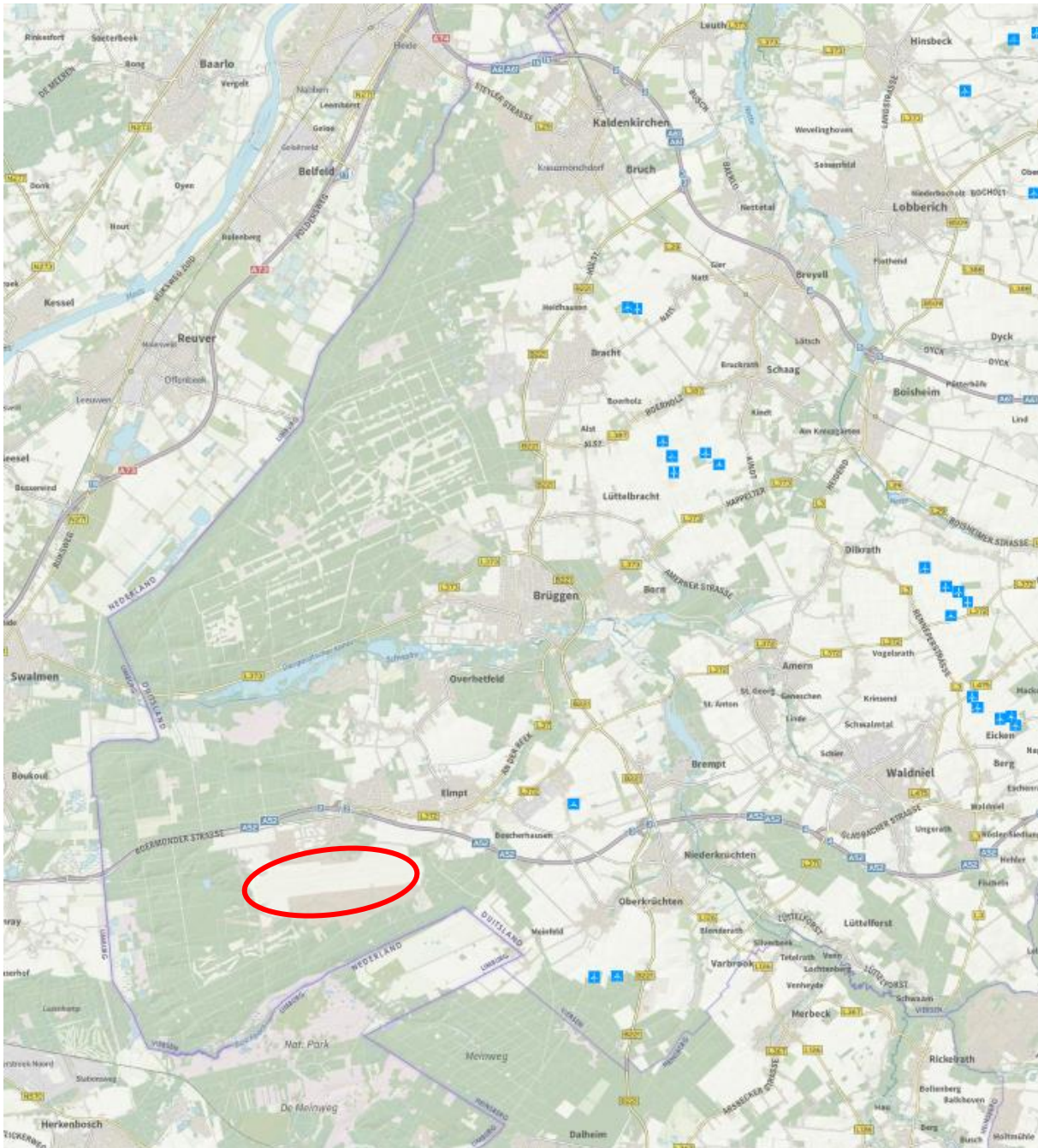
Onze bezwaren tegen de windturbines in Elmpt zijn gebaseerd op de volgende gronden:

- De kwalificatie 'vorbelastet' leidt tot nog meer windturbines in de regio.
- De windturbines liggen vlakbij een aantal Vogelrichtlijngebieden: dit zijn volgens de 'Nationale Windmolen risicokaart voor vogels' hoog-risico gebieden voor vogels.
- De windturbines liggen binnen een zone van 200 m van bosgebied; volgens Eurobats dienen deze gebieden gevrijwaard te blijven van windmolens.
- De windturbines vormen mogelijk een risico voor de gunstige staat van instandhouding van de populaties buizerd, wespandief, boomleeuwerik en veldleeuwerik plus de das.
- De windturbines liggen op de trekroute van kraanvogels en ganzen.
- De negatieve visuele impact op het landschap.
- De windturbines komen middenin het Grenspark Maas-Swalm-Nette te liggen, wat tegenstrijdig is met de belangrijkste doelen van deze grensoverschrijdende samenwerking.
- Laat het gebied over aan de natuur net zoals het Brachter Wald is ontstaan.

Deze bezwaren worden hieronder nader toegelicht.

Kwalificatie 'vorbelastet' leidt tot nog meer windturbines in de regio

In de regio rondom de locatie van het geplande windpark (zie rode ovaal in de figuur op de volgende bladzijde) komen nu nog geen windturbines voor.

Windturbines (blauwe vierkantjes) in de omgeving van het plangebied (rode ovaal).
Bron: www.atlasleefomgeving.nl

Wanneer het daadwerkelijk tot de bouw van de windturbines komt, bestaat er een gerede kans dat de hele regio als 'vorbelastet' wordt aangemerkt. Deze kwalificatie leidt tot een versoepelde toepassing van de relevante wettelijke regels, met een verdere uitbreiding van windturbines in deze regio als mogelijk gevolg. Dan ligt het roeien van aanzienlijke gedeelten van bosgebieden met vergaande reductie van biodiversiteit in het verschiep. Dit staat haaks op de aanpak van de klimaatverandering. Een wezenlijk onderdeel daarvan is het behoud van de ons resterende natuur. De vele natuurgebieden (waaronder veel Natura 2000-gebieden) in de regio rondom het windpark horen daar zeker bij.

De windturbines komen vlakbij een aantal Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden

De NMFL heeft in 2016 een Windmolenvisie uitgebracht; in deze visie wordt een wetenschappelijk onderbouwd standpunt ingenomen over Voorkeursgebieden, Minder geschikte gebieden en Voorkeurslocaties voor windturbines, zie ook onderstaande tabel.

	Uitsluitingsgebied voor windturbines	Minder geschikt voor windturbines
Natuur		
Vogelrichtlijngebieden	+ zone 1200 m	
Natura 2000-gebieden	+ zone 200 m	
Goudgroene natuurzone (overig)	+ zone 200 m	
Winterbed Maas	V	
Hoog risico voor vogels (Windmolencarta)	V	
Kanalen, rivieren en grote beken	+ zone 200 m	
Akkervogelgebied		V
Zilvergroene natuurzone		V
Landschap		
Nationaal Landschap Zuid-Limburg	V	
Bronsgroene landschapszone		V
Beekdalen		V
Rivierdalen		V
Versnipperde gebieden		V
Leefomgeving mens		
Bebouwd gebied conform POL 2014		+ zone 500 m

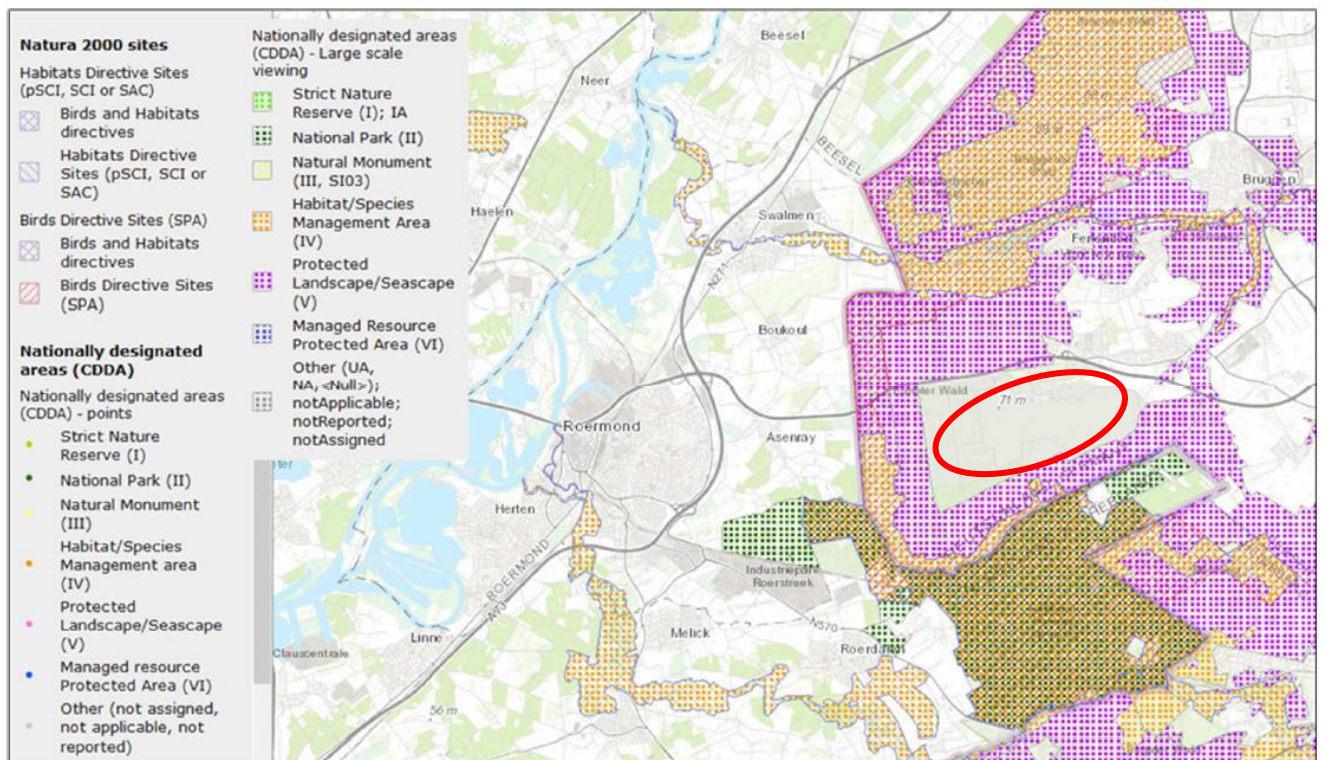
Uitsluitingsgebieden voor windturbines zijn onder meer alle Natura 2000-gebieden met een zone van 200 meter hier om heen. Voor Vogelrichtlijngebieden geldt een zone van 1200 meter er om heen. De zone van 200 m rondom Natura 2000-gebieden niet zijnde Vogelrichtlijngebieden, is gebaseerd op Eurobats; dit is een overeenkomst die is aangenomen in het kader van het verdrag van Bonn, ook wel CMS-verdrag genoemd (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals). Eurobats heeft richtlijnen¹ opgesteld voor de bescherming van vleermuizen in relatie tot windturbines. Volgens deze richtlijnen dient een zone van 200 meter rondom bosgebieden en rondom andere habitats die belangrijk zijn voor vleermuizen (zoals bomenrijen, hagen- en struikennetwerken, plas/dras-gebieden, wateren en waterlopen) gevrijwaard te blijven van windmolens.

De Nederlandse Vogelbescherming heeft SOVON Vogelonderzoek Nederland en adviesbureau Altenburg & Wymenga een rapport uit laten brengen als leidraad bij de

¹ L. Rodrigues, L. Bach, M.J. Dubourg-Savage, B. Karapandza, D. Kovac, T. Kervyn, J. Dekker, A. Kepel, P. Bach, J. Collins, C. Harbrusch, K. Park, M. Micevski, J. Mindeman, 2015. Guidelines for consideration of bats in wind farm projects – revision 2014. Bonn, UNEP/EUROBATS secretariat.

aanwijzing van potentiële locaties voor windenergie: de Nationale Windmolenrisicokaart voor vogels². In dit rapport wordt op kaarten weergegeven waar windmolens een hoog risico vormen voor bepaalde vogelsoorten: een hoog risico gebied is onder meer de Meinweg. Deze Windmolenrisicokaart geeft daarnaast aan dat Vogelrichtlijngebieden en een zone van 1200 meter er omheen, moeten worden uitgesloten van windturbines.

Uitgaande van deze criteria zou volgens ons moeten worden afgezien van het windpark, aangezien het plangebied zowel in een zone van 200 meter rondom bosgebied als in de directe nabijheid van een aantal Vogelrichtlijngebieden ligt, namelijk de Meinweg op minder dan 1 km ten zuiden van het plangebied en 'Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg' ten westen van het plangebied. Deze conclusie is ook in lijn met het 'Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation'³. Zie onderstaande kaart, die is overgenomen uit het MER-rapport.

Overzicht van de Europese beschermde gebieden t.o.v. het windpark (rood omcirkeld).

² Aarts, B. en L. Bruinzeel, 2009. De nationale windmolenrisicokaart voor vogels. SOVON-notitie 09-105. In opdracht van Vogelbescherming Nederland door SOVON Vogelonderzoek Nederland en Altenburg & Wymenga.

³ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_en.pdf

De windturbines bedreigen mogelijk de populaties buizerd, wespendif, boomleeuwerik en veldleeuwerik plus de das

buizerd

Uit onderzoek is gebleken dat veel buizerds, die zeker ook in het plangebied voorkomen volgens waarneming.nl (zie onderstaande verspreidingskaart), gedood worden door windturbines. In zo'n mate zelfs dat de windturbines 'potenziell bestandsgefährdend' zijn, zie <https://www.shz.de/deutschland-welt/wirtschaft/studie-maeusebussard-ist-neuer-problemvogel-fuer-die-windkraft-id12931876.html>.

In het rapport 'Ergebnisse Artenschutzrechtliche Untersuchungen zum sachlichen Teilflächennutzungsplan 'Windenergie' der Gemeinde Niederkrüchten' wordt wel aangegeven dat er buizerds in het plangebied voorkomen, maar worden er geen verdere mogelijke negatieve effecten beschreven, omdat de buizerd geen zogenaamde 'Windkraft empfindliche Art' zou zijn. Dat lijkt ons in tegenspraak met het hierboven genoemde onderzoek.

Buizerd

Buteo buteo (LINNAEUS, 1758)

Vogels Accipitridae Buteo *Buteo buteo* Soort

Details Waarnemingen Kaarten Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen

Verspreidingskaart

gebruik interval

week

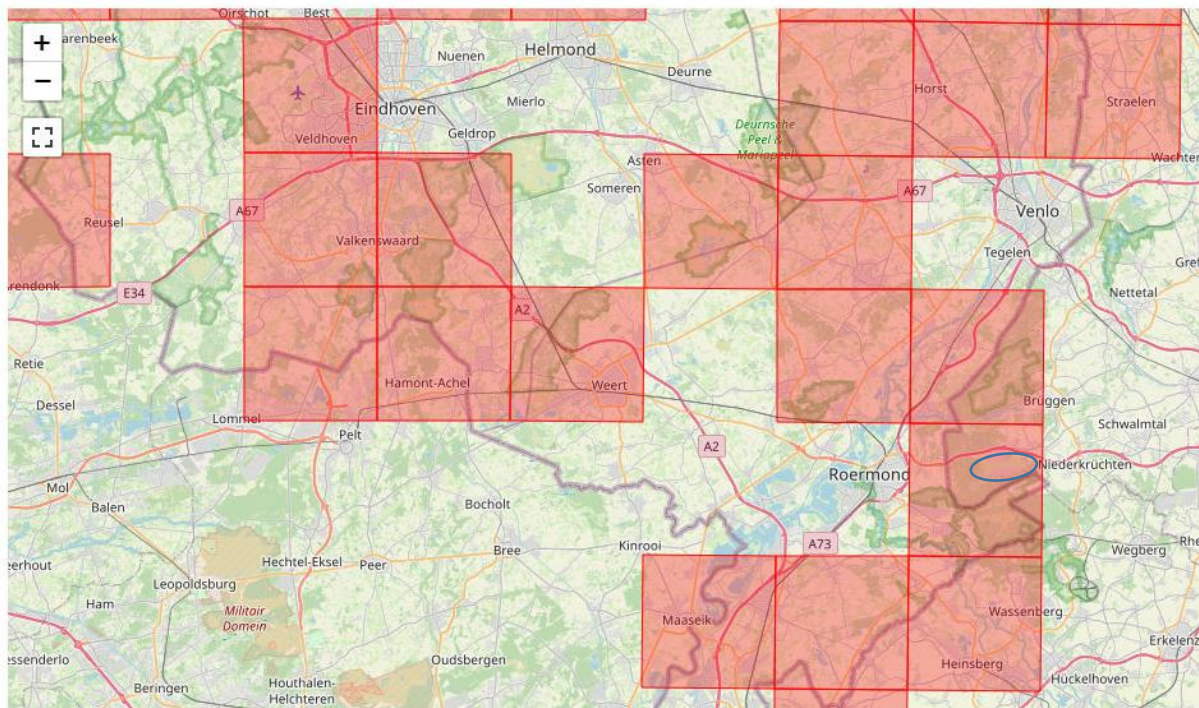
2020-07-01

alleen goedgekeurd

10km-grid

Filter

Verspreiding van buizerd op waarneming.nl t.o.v. het plangebied (blauw omcirkeld).

Wespendief

De wespendief is een 'WEA-empfindliche' soort, die zoals is te zien op onderstaand verspreidingskaartje, in hoge aantallen in het plangebied voorkomt. Volgens het MER-rapport komt er geen broedplaats van de wespendief voor in een straal van 1.000 meter van het plangebied, maar wespendief foerageren makkelijk op een afstand van meer dan 1 kilometer van hun nest. Volgens ons zouden de mogelijk negatieve effecten op de populatie van wespendieven dus onderzocht moeten worden.

Wespendief

Pernis apivorus (LINNAEUS, 1758)

Vogels Accipitridae Pernis *Pernis apivorus* **Soort**

Details Waarnemingen **Kaarten** Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen

Verspreidingskaart

gebruik interval

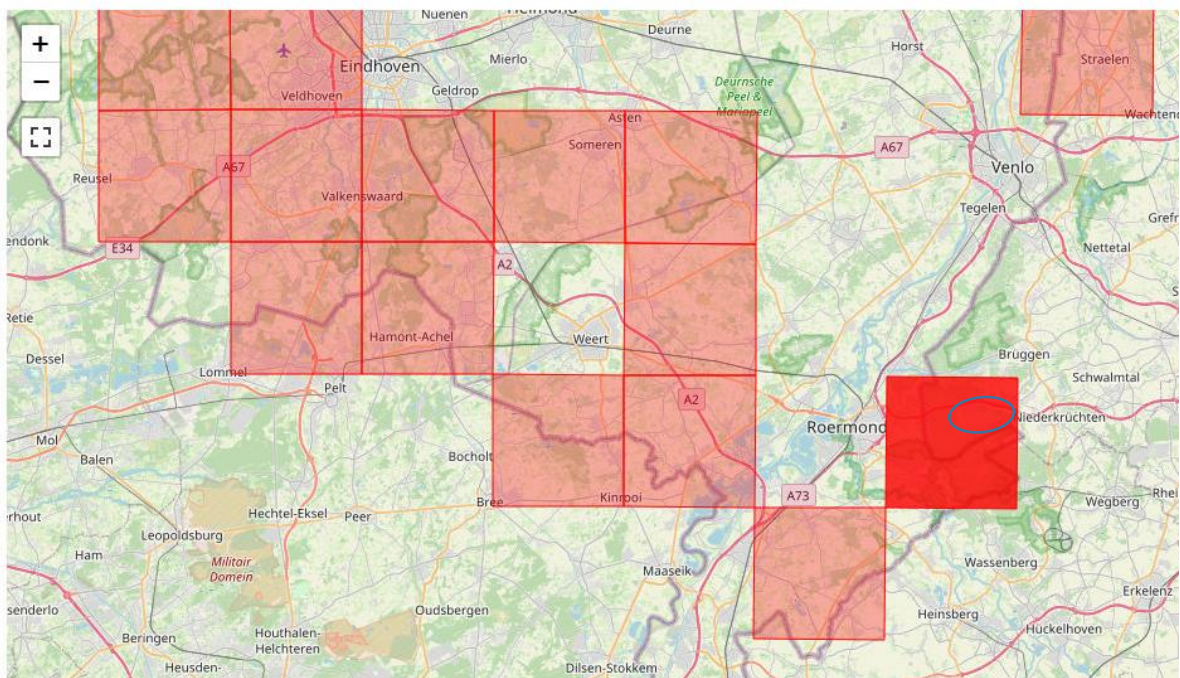
maand 2020-07-30

alleen goedgekeurd

10km-grid

Filter

Verspreiding van wespendief op waarneming.nl t.o.v. het plangebied (blauw omcirkeld).

Boomleeuwerik en veldleeuwerik

In het MER-rapport staat dat op het hele vliegveld grote aantallen boom- en veldleeuweriken waargenomen werden. Deze soorten zijn volgens het rapport niet 'WEA-empfindlich', maar zingen en baltsen wel op grote hoogte. De mogelijk negatieve effecten van de windturbines op deze vogelsoorten worden echter niet verder beschreven.

Das

In het document 'Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation' van de Europese Commissie van 2020, worden onder andere negatieve effecten van windturbines op zoogdieren beschreven. Hierin wordt onderzoek⁴ in het Verenigd Koninkrijk beschreven waarbij aangetoond werd dat dassen hogere stress niveaus hadden in de buurt van windturbines en dat er ook geen gewenning optrad, dus dat de stressniveaus hoog bleven. Dit kan effect hebben op het immuunsysteem van de dassen, waardoor er een verhoogd risico is op infecties en ziekten. Zoals op onderstaand verspreidingskaartje is te zien, komen er in het plangebied hoge aantallen dassen voor. Het verbaast ons dan ook dat er in de ecologische onderzoeken nergens over deze soort gesproken wordt.

⁴ Agnew R. Smith V & Fowkes R., Wind turbines cause chronic stress in badgers (*Meles meles*) in Great Britain; *J. of Wildlife Diseases*, 52 (3): 459-467 (2016).

Das

Meles meles (LINNAEUS, 1758)

Zoogdieren Mustelidae Meles *Meles meles* Soort

Details Waarnemingen **Kaarten** Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen

Verspreidingskaart

gebruik interval

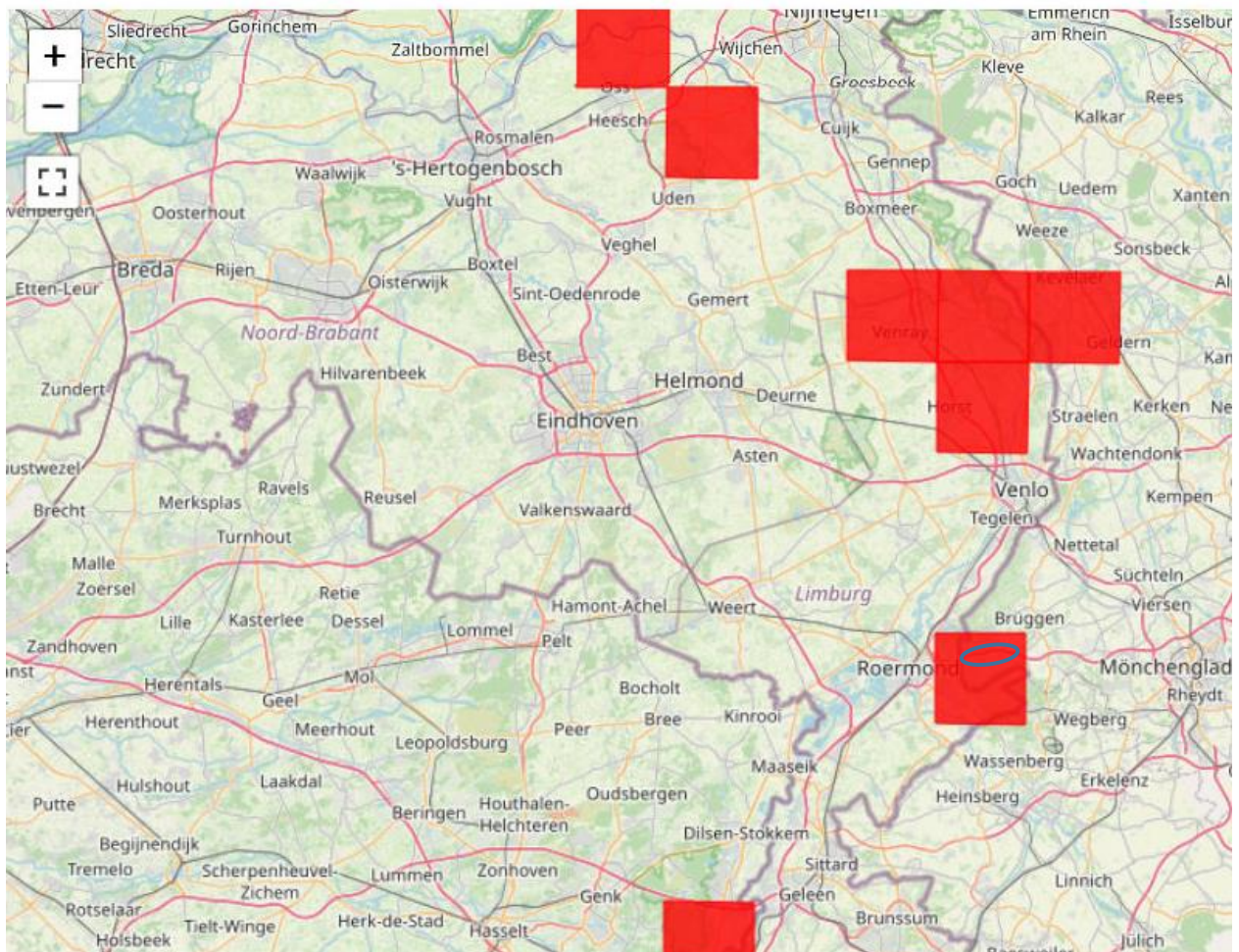
week

2020-09-10

alleen goedgekeurd

10km-grid

Verspreiding van das op waarneming.nl t.o.v. het plangebied (blauw omcirkeld).

De windturbines liggen op de trekroute van kraanvogels en ganzen

In het boek 'Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas-Swalm-Nette'⁵ worden de diverse natuurgebieden in het Grenspark uitgebreid beschreven met de daarin voorkomende flora en fauna. Hierin wordt onder andere het Wolfsplateau beschreven, dat een open terrein is dat vanuit Nederland Duitsland insteekt en net ten zuiden van de geplande windturbines ligt. Dit plateau is in voor- en najaar een belangrijk rustgebied voor doortrekkende kraanvogels. Toch staat in het MER rapport dat er geen bewijs is voor rust/slaapplaatsen van kraanvogels binnen een straal van 1500 meter. Ook de verspreidingskaart van kraanvogels op waarneming.nl (zie volgende bladzijde) laat een hoge dichtheid van kraanvogels in het plangebied zien. Kraanvogels vliegen in het najaar vanuit Scandinavië over de grens Nederland/Duitsland over Frankrijk naar Spanje en noordelijk Afrika (zie de figuur verderop). Eind februari/begin maart komen de kraanvogels weer terug. In de documenten vinden wij echter niets terug over deze belangrijke trekroute en de mogelijke effecten van de windturbines hierop.

⁵ Akkermans, R.I., W. Dekker, O. Op den Kamp, M. de Ponti, L. Leyrink & S. Weich (redactie). 2017. Natuur voor elkaar – in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Kraanvogel

Grus grus (LINNAEUS, 1758)

Vogels Gruidae Grus *Grus grus* Soort

Details Waarnemingen **Kaarten** Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen

Verspreidingskaart

gebruik interval

week

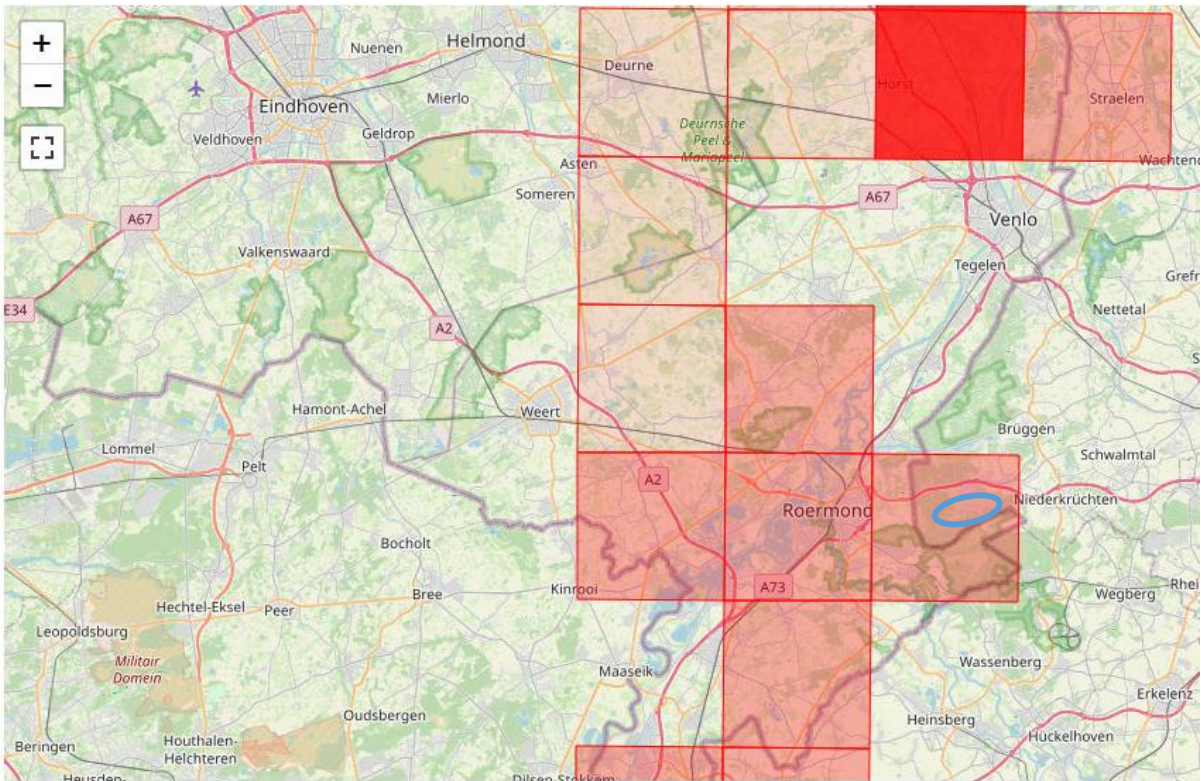
2020-10-17

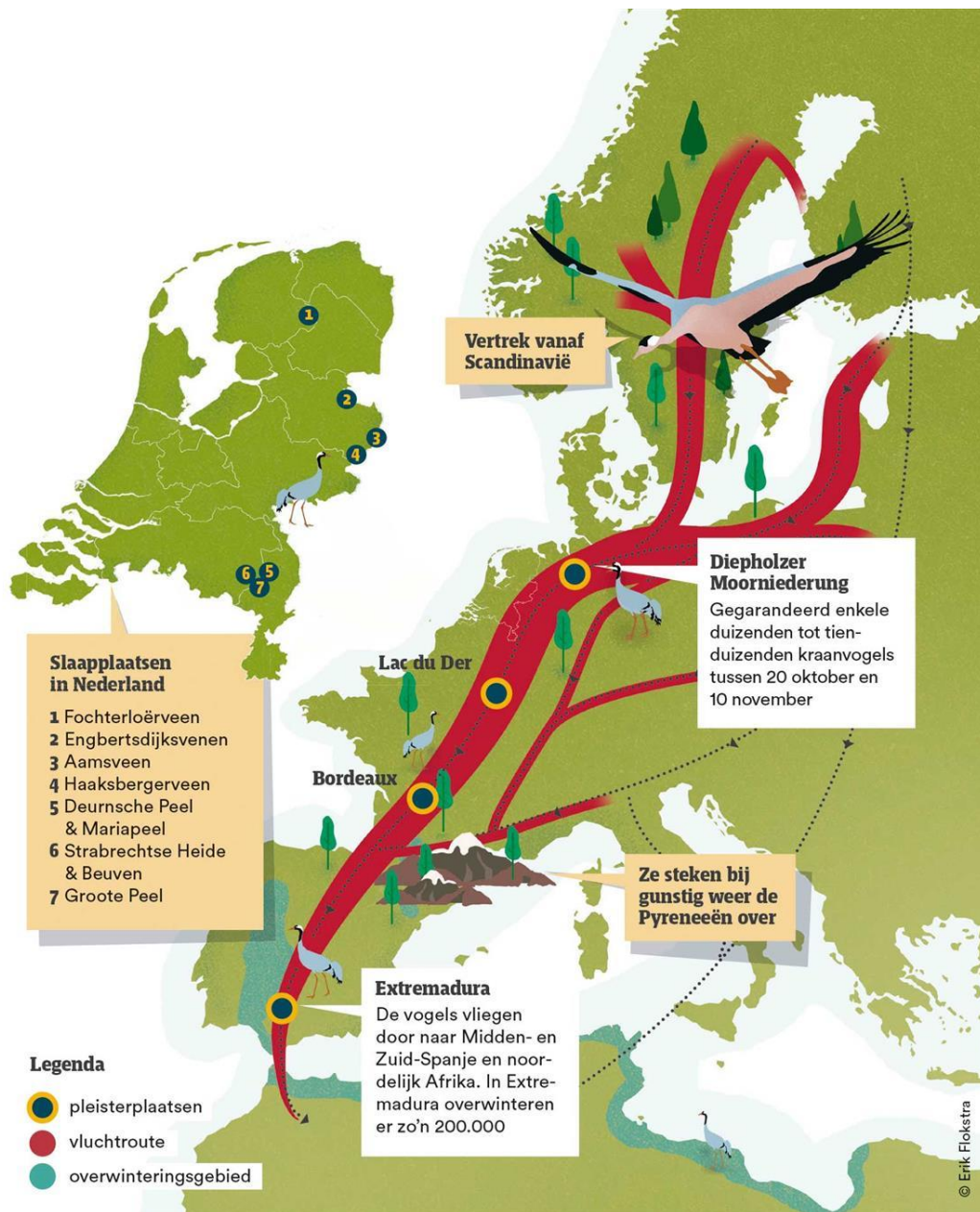
alleen goedgekeurd

10km-grid

Filter

Verspreiding van kraanvogel op waarneming.nl t.o.v. het plangebied (blauw omcirkeld).

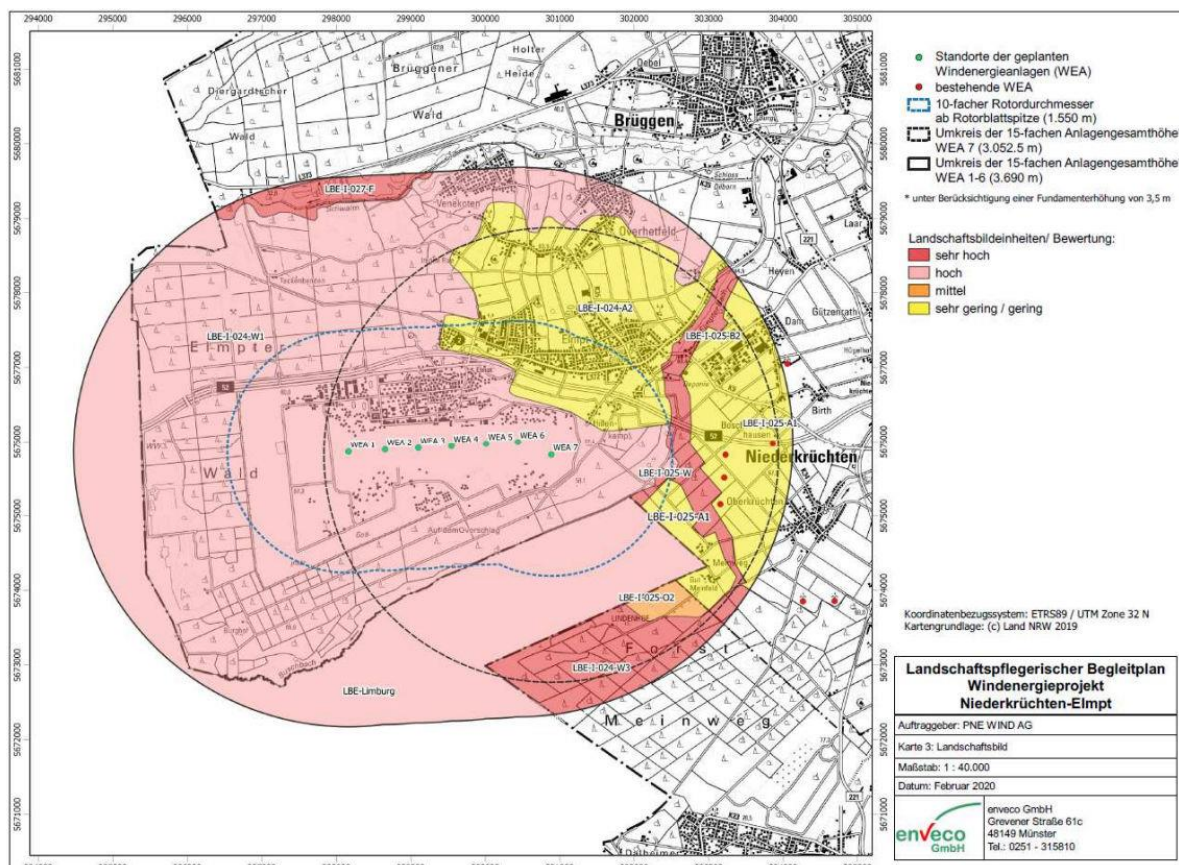

Trekroute van kraanvogels. Bron: Staatsbosbeheer.

In het rapport 'Ergebnisse Artenschutzrechtliche Untersuchungen zum sachlichen Teilflächennutzungsplan 'Windenergie' der Gemeinde Niederkrüchten', staat verder dat er grote aantallen kolganzen en grauwe ganzen in de winter over het plangebied vlogen. Deze ganzen kwamen uit het noordoosten en streken neer op de weilanden van het Wolfsplateau. Deze twee soorten ganzen zijn evenals de kraanvogels zogenaamde 'WEA-empfindlichen' soorten, dus soorten die mogelijk negatieve gevolgen ondervinden van de windturbines. Over deze negatieve effecten wordt echter verder niets gezegd.

Negatieve visuele impact op het landschap

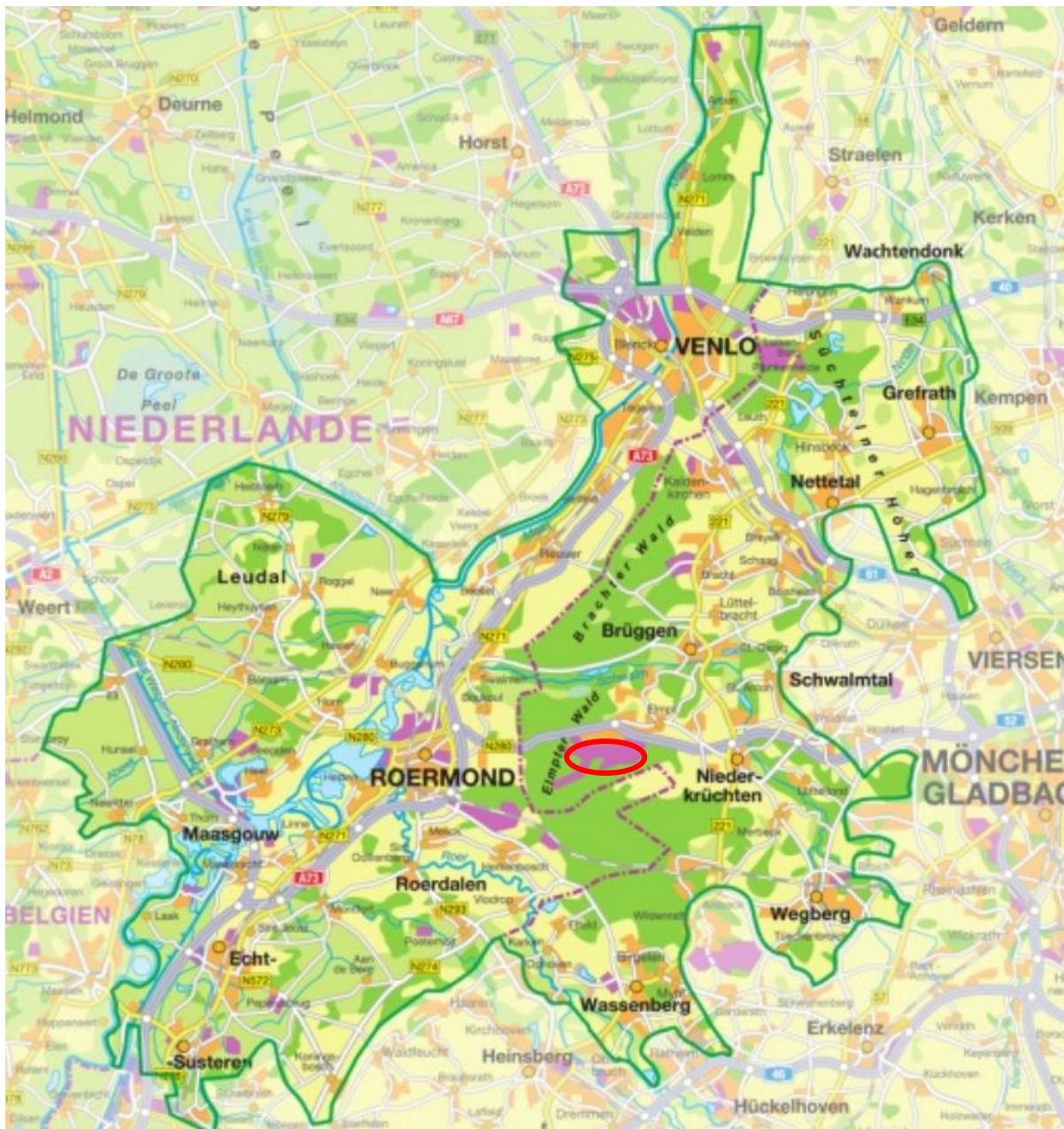
De landschappelijke impact op het gehele grenspark Maas-Swalm-Nette (Meinweg, Elmpter Schwalmbruch, Luesenkamp, Blankwater etc.) zal enorm zijn. Een lege horizon, een van de kernkwaliteiten van met name de Meinweg en het Elmpter Schwalmbruch, zal tot het verleden behoren. Zie het filmpje dat de voormalige directeur van de NMFL Hans Heijnen heeft gemaakt: <https://www.youtube.com/watch?v=lx91tLp3NhA>. Deze gebieden zijn zeer belangrijk gezien vanuit toeristisch en recreatief oogpunt. Daarnaast heeft de COVID-19 pandemie heel duidelijk gemaakt hoe belangrijk onze omgeving is voor ons welbehagen en onze gezondheid. In het MER-rapport staat over de negatieve impact op de Meinweg het volgende: Het landschap in het Nationaal Park kan door de geplande windturbines nadelig beïnvloed worden. Dit betreft oppervlakkig de toeristische gebruikmaking door fietsers en wandelaars. De centrale grondoppervlakken van het Nationaal Park bevinden zich in een omtrek van de 15-voudige totale hoogte van de windturbines, m.a.w. in een gebied, waar windturbines potentieel dominant in het landschap hun stempel kunnen drukken.” Onderstaande afbeelding uit het Landschapszorgplan bevestigt dit beeld.

Afbeelding 14: Fragment kaart 3 „Landschapsbeeld“ van het LBP (landschapszorgplan) (enveco 2020).

Windturbines middenin het Grenspark zijn strijdig met de doelstellingen van dit park

Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (zie onderstaande kaart) is opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur- en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die hier leven. Het gaat onder meer om een circa 10.000 ha groot bosgebied met vele waardevolle natuurgebieden zoals de Krickenbecker Seen, Brachter Wald, Lüsekamp en Boschbeek. Direct aansluitend hieraan bevinden zich aan de Nederlandse kant het Nationaalpark De Meinweg en belangrijke natuurgebieden, zoals de Jammerdaalse- en de Groote Heide bij Venlo en het Haeselaarsbroek in Echt. Eén van de belangrijkste doelen van de grensoverschrijdende samenwerking is het *behoud en de ontwikkeling van deze karakteristieke natuur en cultuurlandschappen*. Het realiseren van 7 windturbines middenin het grenspark is tegenstrijdig met deze doelen.

Grenspark Maas-Swalm-Nette met rood omcirkeld de locatie voor de windturbines.

Laat het gebied over aan de natuur net zoals bij het Brachter Wald is gedaan

Beschermd natuurgebied Brachter Wald bij Brüggen (onderdeel van het Grenspark Maas-Swalm-Nette) was tot 1996 het munitiedepot van het Britse leger en een streng afgesloten domein. Eind 1996 ontruimde het Britse leger het 1240 ha grote terrein en kwam het gebied in handen van natuurbeschermingsorganisaties. Vanaf 1998 werden fiets- en wandelpaden aangelegd en in 2000 kreeg het de status van natuurgebied (Natura 2000-gebied). Achter de omheining ontwikkelde zich gedurende tientallen jaren op de droge stuifzandbodem, die zeer

arm aan voedingsstoffen is, een heidelandschap, zoals dat in Noordrijn-Westfalen in deze orde van grootte alleen nog ten oosten van Westfalen en bij Keulen wordt aangetroffen.

De biodiversiteit loopt wereldwijd achteruit; ons voorstel is daarom om het plangebied – dat is omringd door diverse beschermde natuurgebieden - aan de natuur terug te geven en het asfalt te verwijderen, zodat ook hier – net zoals in het voormalige munitiedepot bij Brachterwald – gevarieerde natuur met een hoge biodiversiteit kan ontstaan.

Conclusie

Vanwege alle hierboven genoemde argumenten doen wij een dringend beroep op u om de geplande 7 windturbines op deze locatie niet door te laten gaan. Zoals aangegeven zijn de Natuur en Milieufederatie Limburg en de Milieu en Heemkundevereniging Swalmen zich bewust van de noodzaak om over te schakelen van fossiele energie naar duurzame energie, alleen wel met behoud van natuur en landschap. Wij denken graag met u mee over alternatieve locaties van de windturbines.

Hoogachtend,

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg,

Ton Hermanussen
directeur

Mede namens de Milieu en Heemkundevereniging Swalmen.